7 NOV 2006

DET KONGELIGE FORNYINGS-
OG ADMINISTRASJONSDEPARTEMENT

Justis- og politidepartementet
Postboks 8005 Dep
0030 OSLO

Deres referanse	Vår referanse	Dato
200604470-RBA-K /LB/BHH	200601935-/CDR	06.11.2006

NOU 2006:6 Når sikkerheten er viktigst - Høring

Det vises til JDs brev av 26.06.2006 vedr. ovennevnte høring.

Innledning

Infrastrukturutvalget har utarbeidet en meget omfattende og grundig rapport om behovet for å sikre landets kritiske infrastruktur. Rapporten inneholder også flere anbefalinger rettet mot ulike sektorer. FADs merknader til rapporten er primært knyttet til FADs sektoransvar for samt FADs samordningsansvar for den forebyggende tverrsektorielle IT-sikkerheten som er forankret i samordningsansvaret for IT-politikken.

Rapporten har vært forelagt våre underlagte virksomheter samt NorSIS. De underlagte virksomhetenes tilbakemeldinger er vedlagt som kopier til FADs høringssvar. FAD har bedt NorSIS om å sende sine evt. kommentarer til rapporten direkte til JD.

Kapittel 4.2.6 Elektronisk kommunikasjon

Infrastrukturutvalget har tatt inn over seg at samfunnet nå er helt avhengig av en sikker og velfungerende kommunikasjon over Internett. Forventningene om, og betydningen av, sikker og robust IKT-infrastruktur vil øke betraktelig i de kommende årene. Det er nå kun et spørsmål om tid før IKT-infrastrukturen blir definert som en samfunnskritisk infrastruktur. Dette argumentet kan underbygges med at Internett har blitt en kritisk infrastruktur for store deler av næringslivet, og er en viktig faktor i nasjonal og internasjonal økonomisk vekst. Mange foretak baserer nå hele sin virksomhet på IKT og Internett. Dette gjelder ikke minst innenfor finanssektoren. Industrien benytter Internett som et sentralt element ifm. styring av prosesser og logistikk, slik som styring

Postadresse
Postboks 8004 Dep
N-0030 OSLO

Kontoradresse
Akersg. 59

Telefon
22 24 90 90
Org no.
972 417 785

Avdeling for IT-politikk
Telefaks
22 24 03 15

Saksbehandler
Cort Archer Dreyer
22246599

av kraftproduksjon og styring av varetransport på sjø og land. Offentlig sektor benytter Internett for å kunne tilby et stadig økende antall selvbetjeningstjenester.

Kap 5.3.2. Samarbeid på tvers av offentlig og privat sektor
FAD deler Infrastrukturutvalget syn i denne saken. Det er viktig at det utvikles et tett samarbeid mellom offentlig og privat sektor mht. beskyttelse av kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner. En koordinert og effektiv deltakelse fra næringsliv, sentrale og lokale myndigheter og den enkelte forutsetter felles forståelse av utfordringene. De viktig at de enkelte aktørene gis mulighet til å bidra til en samfunnsmessig god utvikling. Dette krever at aktørene i størst mulig grad får tilgang til relevant informasjon, og at det er en god dialog mellom myndighetene og andre aktører på det enkelte fag- og sektorområde. Eksisterende samarbeidsrelasjoner bør styrkes. Nye relasjoner bør etableres der hvor det er behov for det.

Kap. 5.4.1 Forslag knyttet til tydeliggjøring av Justis- og politidepartementets samordningsrolle
FAD er enig i Infrastrukturutvalgets vurdering når det gjelder viktigheten av å tydeliggjøre Justis- og politisdepartementets rolle og ansvar for kritisk infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner, samt viktigheten av å prioritere denne delen av departementets generelle ansvar for samfunnets sivile sikkerhet og beredskap. Spesielt viktig er det at departementet arbeider aktivt for å unngå uklarheter på departementalt nivå, og gir klare signaler mht. mål og akseptnivå knyttet til sikkerhet og beredskap.

Det som kan være problematisk med Infrastrukturutvalgets opplisting av mulige koordineringsoppgaver for JD er at den ikke inneholder oppgaver av økonomisk og administrativ karakter. Det som er spesielt problematisk er denne sammenheng er at den allerede betydelige (og økende) graden av privat eierskap til infrastrukturen. Privat eierskap til infrastrukturen har de siste 20 årene medført en helt ny situasjon mht. beskyttelse av landets kritiske infrastruktur. Privat eierskap kan skape betydelige økonomiske og administrative utfordringer for staten, og rapporten har i for liten grad utredet hvilke økonomiske og administrative konsekvenser private eierskap kan medføre mht. innretningen av tiltak rettet mot beskyttelse av landets kritiske infrastruktur og kritiske samfunnsfunksjoner.

Kap. 5.4.2 Forslag knyttet til tydeliggjøring av nasjonale mål/akseptnivå
FAD gir sin tilslutning til utvalgets anbefalinger i dette avsnittet.

Kap. 6.6.3 Forslag knyttet til etablering av tilskuddsordning
FAD mener at Infrastrukturutvalgets forslag om etablering av en tilskuddordning er et interessant tiltak, men tiltaket bør utredes nærmere. Organiseringen av ordningen vil være et sentralt spørsmål, herunder å utforme en modell som ikke genererer vesentlig merarbeid hos det departementet som evt. blir satt til å administrere tilskuddsordningen.

Kap 6.6.5 Forslag knyttet til bruk av standarder og standardiserte metoder
FAD støtter Infrastrukturutvalgets forslag om bruk av standarder og standardiserte metoder. Å tilpasse virksomhetens sikkerhetsarbeid til en anerkjent internasjonal standard for administrasjon av f.eks. IT-sikkerhet, vil gjøre det lettere for virksomheten å velge sikkerhet og få til en god innretning på sikkerhetsarbeidet, avhengig av virksomhetens størrelse, art og behov.

ROS-analyser er en forutsetning for å kunne for å sikre at virksomhetene har god kontroll med de risikoer som løpes. For samfunnskritiske infrastrukturer og -systemer bør virksomhetene iverksette sikkerhet og robusthet iht. behov og de normer som finnes, og evt. de krav som relevante myndigheter har satt.

Ved anskaffelser bør det klargjøres hvordan virksomhetens sikkerhet skal ivaretas ut fra eksisterende strategi, sikkerhetspolicy, eksterne rammebetingelser og virksomhetens egne sikkerhets- og kvalitetssystemer.

I utgangspunktet bør det være virksomhetene selv som reviderer IT-sikkerheten i forhold til anerkjente standarder for å kvalifisere tillit til etablert sikkerhet. Uavhengig revisjon bør i større grad benyttes for å bekrefte at påstått sikkerhet foreligger. Den enkelte virksomhet bør plassere ansvaret for sikkerhetsrevisjon og testing og klargjøre hvordan sikkerhetsrevisjonen skal gjennomføres.

Kap. 7.5.1 Forslag knyttet til objektsikkerheten
FAD er enig med Infrastrukturutvalget i at det er nødvendig å få på plass utfyllende bestemmelser om objektsikkerhet. Videre er vi enige i at det bør foreligge en metodikk som kan bidra til at sikkerhetstiltakene balanseres riktig, og at det ikke benyttes for kostbare eller for inngripende sikkerhetstiltak for det enkelte objekt.

Kap 10.1 Elektronisk kommunikasjon
Infrastrukturutvalgets tilnærming til elektronisk kommunikasjon synes å være noe mangelfull når det gjelder elektronisk kommunikasjon og Internett. Riktignok påpeker utredningen at Internett i økende grad er sentral innen kritisk infrastruktur, men utredningen tar ikke i tilstrekkelig grad tak i denne problematikken. Temaer som Internettarkitektur og sikker håndtering av Internettarkitektur er f.eks. helt fraværende i utredningen. Vi viser her til Datatilsynets høringsuttalelse.

Kap 10.1.4 Utvalgets vurderinger og anbefalinger knyttet til virkemidlene
Vurderinger og anbefalinger knyttet til regulering av brukere av Internett
Utvalget kommer med detaljerte anbefalinger knyttet til regulering av brukerne av Internett under punkt 10.1.4.2 *Regulatoriske virkemidler.* De foreslåtte tiltak viser at utredningen kanskje har et litt smalt fokus mht. håndtering av sikkerhetsproblematikk knyttet til Internett spesielt og IKT generelt.

SD har 21.08.06 sendt ut et forslag til endring i ekomloven og ekomforskriften på høring. Det fremgår av departementets brev at det på nåværende tidspunkt ikke er aktuelt med å en forskriftsfeste nærmere bestemte krav til ISPer. SD skriver videre at dersom selvregulering ikke fører frem, vil imidlertid reguleringstiltak gjennom enkeltvedtak eller forskrift bli vurdert. FAD støtter SDs vurdering.

Vurderinger og anbefalinger knyttet til organiseringen av IT-sikkerhetsarbeidet
Regjeringen har våren 06 foretatt en avklaring av de spørsmålene som drøftes i dette avsnittet. Regjeringen vil gi en nærmere presisering av departementenes samordnings- og sektoransvar for IKT-sikkerhet i kommende st.meld. om IKT (medio desember 06).

Med hilsen

Eivind Jahren (e.f.)
avdelingsdirektør

Cort Archer Dreyer
rådgiver

Vedlegg: Datatilsynets høringsuttalelse